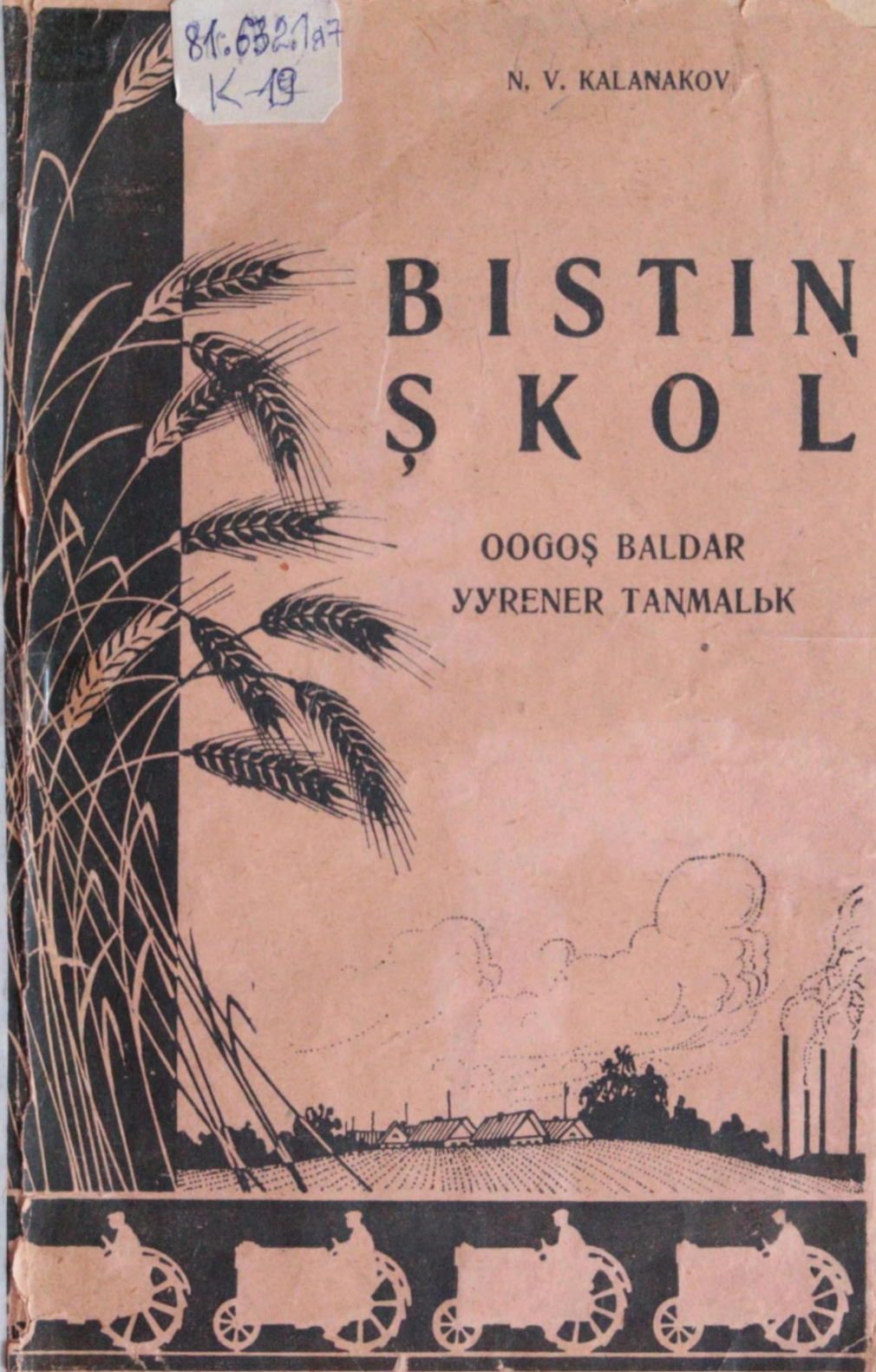

81.632.1a7
K-19

N. V. KALANAKOV

BISTIN ŞKOL

OOGOŞ BALDAR
YURENER TANMALIK

SSSR-de ÇATKAN ÇYZYN ÇYUR UKTU ALBATYGA BICIK CIGARBP BAZBB ÇATKAN
TSENTRIZDAT * MOŞKVA * 1930 DILE

KAPB

94690

xp.

0

с (2ЛТ)
17

XI
1/10

BISTIN ŞKOL

OOGOŞ BALDAR YURENER TANMALЫK

✓
R
✓

BYDYRGEN KIZIZI
KALANAKOV N. A.

Горно-Алтайская Советская
• БИБЛИОТЕКА

SSSR-de ÇATKAN ÇYZYN ÇUYR UKTU ALBATЬGA BICIK
CIGARЬP BAZЬBÇATKAN TSENTRIZDAT

MOSKVA

*

1930 dîfь

81.632.1A7
B 62

Главлит А 75729

Заказ 2001

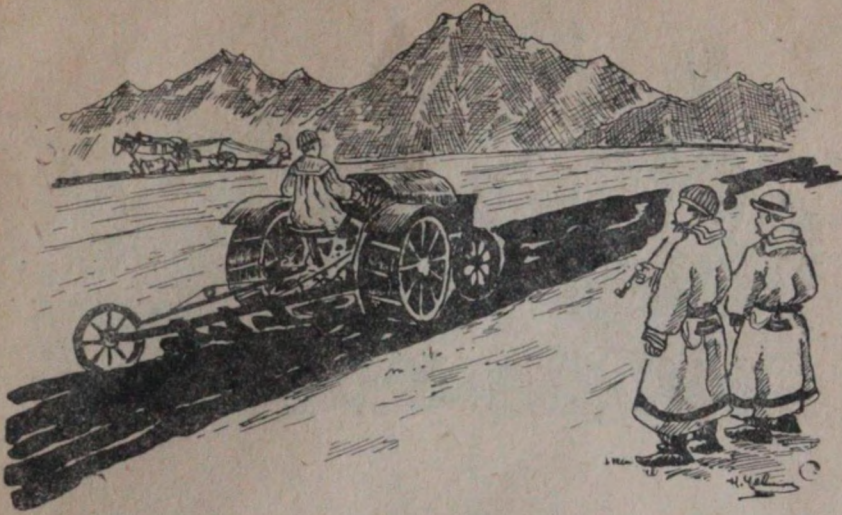
Тираж 12.000 экз.

Книжная фабрика Центриздата Народов СССР, Москва, Шлюзовая наб., 10.

5-KNA-BS-30

A t

s u l a

Bala

At la sula

At la bala

Bala la at

At la sula

Sula la at

tura

Tura la at.

Tura la sula.

Tura la bala.

1 bala

2 bala

3 bala

At su Bala su

Bala la su

At la su

Sula la su

At turala su =

Bala turala su =

Ene, bala al.

Ene, at al.

Ene, at al. Ene, su al.

Ene, sula al. Ene, tura al.

Salda

At la salda.

Salda la at.

Ene, salda al.

Ene, at al.

Ene, sula al.

Bala turada.

Kara at

Kara at.

Kara bala.

Kara su.

Kara sula.

Bala turada.

At sulada.

1 kara su. 2 kara bala.

3 kara at.

Kara la katu.

Kara sula.

Atka sula al.

Kara sula katu.

Kara sula alba.

Kara sula salba.

Kara sula katu.

tuga

Katu, 2 at al.

1 salba al.

Atka sula al.

Balaga at al.

Sulaga su sal.

At. ta. tat.

Enem su
ekeldi.

Balaga su
berdi.

S u.

Katu, su ekel.

Balaga su ber.

Sula ekel.

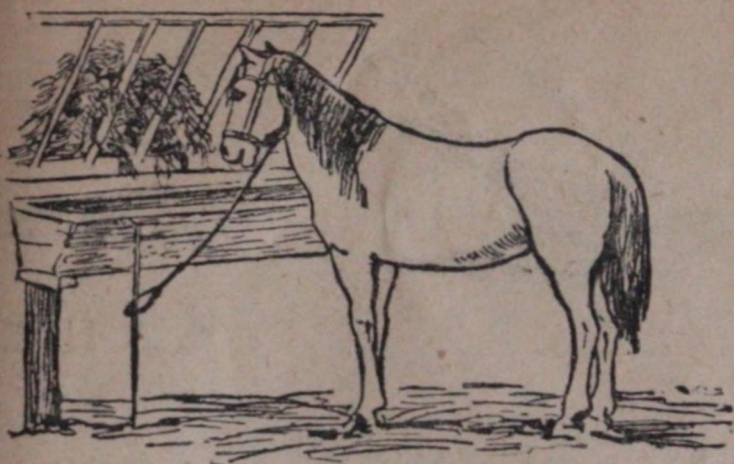
Atka sula ber.

Katu su ekeldi.

Balaga berdi.

Enem balaga et berdi.

Et. At. tat. at. et.

Kara la Katu.

Katu atka sula ber.

Katu su ekeldi.

Balaga su berdi.

Katu su ekeldi. Atka berdi.

Atka sula berdi.

Enem balaga et berdi.

Su berdi.

Kara keldi.

Tuga ekeldi.

К а п а д ь.

К а т у.

Кату салда алды. Ат алды.

Туга алды. Сула алды.

Ет алды. Сула салды.

Енем су екелди.

Тураса келди.

Баласа су берди.

Баласа ет берди.

Baldar.

Katu erte turdъ. Su ekeldi.

Baldar da erte turdъ.

Atka vardъ. At ekeldi.

Kara keldt. Eer aldъ.

At eertedi. Sula aldъ.

Tere alarga vardъ.

Enem kajсъ aldъ.

Balaga verdi.

Kajсъ.

At tara. At eerte.

Bolcok sogono.

O t.

Enem erte turdъ.

Turaga ot saldъ.

Katu su ekeldi.

Bala turdъ.

Turaga keldi.

Et suradъ.

Enem et aldъ.

Balaga et verdi.

Orto at Orto tere. Orto et.

Adam la anem vıcik kьsьgьr ҫat.

A r v a.

Ҙату atka vardь. At ekeldi.
Ҙара at eertedi. Adam keldi.
At eertedi. Et aldь.
Aгва sogorgo vardь.

B i c i k.

Adam vıcik ekeldi.
Enem oturdь. Vıcik kьsьrdь.
Bala vıcik aldь. Vıcik kьsьrdь.

K a t c ь.

Ҙатсь keldi.
Vıcıq ekeldi.
Balada vıcik verdi.

B i s t i ñ ş k o l .

Baldar erte turdъ.
Enem olorgo et berdi.
Baldar bicik aldъ.
Baldar şkolgo vardъ.
Enem şkolgo varvadъ.
Enem bala aldъ.
Turaga vardъ. '
Biste tura var.

At al. Et al At alar. Et alar.

Baldar şkolgo keldi.

Şkolgo keldi.

Şkolgo kara keldi. Katu keldi.

Ocok keldi. Adar keldi.

Tudar keldi.

Катъ 5 vicik ekeldi.

Baldarga verdi.

Şkolgo kaka varvadъ.

Şkolgo vavadъ. Boltu vavadъ.

Bolcok varvadъ.

Olor şkolgo ne varvadъ?

Ol at alar. Tere alar.

Et alar. Ot alar.

Tura eder us kizi.

Ç a d a r t u r a .

Adam tura tudarga çat.
Turada çadarga çat.
Us kizi keldi.
Adam uska tura tut dedi.
Us tudar boldь.
Adam uska at berdi.
Arba berdi.

*Tura tut. Tura et. Erte tut.
Aru tura. Turalu uul.*

Kazan kajnap çat.

U s k e l d i.

Us kizi keldi. Tura eder dedi

Biste et bar bolgon.

Us et kajnat dedi.

Enem katuga su ekel dedi.

Katu su ekeldi.

Ene at al. Ene ton al.

Erten tura tur. Et al.

B i s t i ɳ t u r a .

Bistiɳ ulus tura tudar dedi.

Ustarga tura et dedi.

Biste tura bar boldъ.

Sula bar boldъ.

Sogono bar boldъ.

Arba bar boldъ.

Şkol bar boldъ.

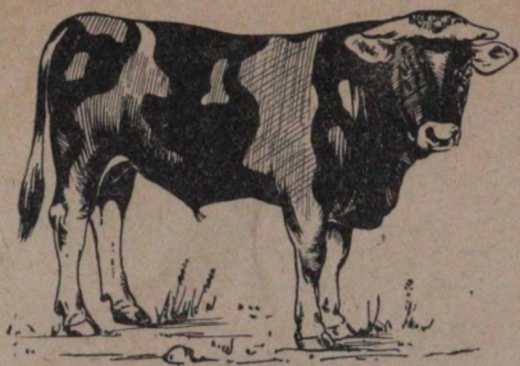
* *
*

Atka su ber. Sula ber.

Balaga et ber. Ton ber.

Katu keldi. Balaga et verdi.

Atka sula verdi. Su verdi.

В у к а.

К у с а.

У к т ũ в у к а.

Bistin ulus uktu buka aldъ.

Uktu teke aldъ. Uktu kuca aldъ.

Biste 2 ak kuragan. 3 kara kuragan.

Biste kansa kuragan? tooło.

Uktu buka al. Uktu teke al.

Uktu buka bar-ba?

Teke bar-ba?

К о н о к.

A r t e l.

Ulus artel boldъ.
Artel uktu buka aldъ.
Uktu kuca aldъ.
Uktu teke aldъ.
Artelde ak kuragan var.
Өлө at var.

* * *
*
* * *

Balaga ne kerek?
Balaga nökör kerek.
Erten nökör keler. At ekeler.

*Konok al. Uktu buka al.
Erten nökör keler. At ekeler.*

Enem bala çuñыр çat.

Enem көнөк алды. Су екелди.
Bala çунды. Тура çунды.
Bala агу boldы. Тура агу boldы.

Bistin şkol агу.

Baldar da агу.
Қака kol çунвады. Şkolgo keldi.
Baldar kol көрди.
Қакага kol çунар kerek dedi.
Қака vardы. Қака kol çунды.

Bala la kastar.

K a s t a r.

Kastar: ga—ga—ga dedi.

Karga: kar—kar—kar dedi.

Bala: a—a—a—a dedi.

Teke: e—e—e—e dedi.

Buka: ɵ—ɵ—ɵ—ɵ dedi.

Enem kaska sula berdi.

S o k ь.

Enem arva ekeldi.

Arva kuurdь.

Talkan eder dedi.

Bis kuragan kɵrɵr boldьs.

Talkan kursak. Talkan et.

Sula kaska kursak. Kaska sula ber.

Malta.

Çerge turgan mal.

M a l k ø r ø r.

Adam erten tura turdъ.
At eertedi. Mal kørør dedi.
Atana verdi.
Bistiñ mal çerde turgan.
Akam malta aldъ.
Odьnga vardъ. Taadam bicik kьsьrdъ.

* *
*

Kizide kanca køs? Tekede kanca but?

*Malta al. Tura tut. Erti tut.
Mal kør. Men mal kørør.*

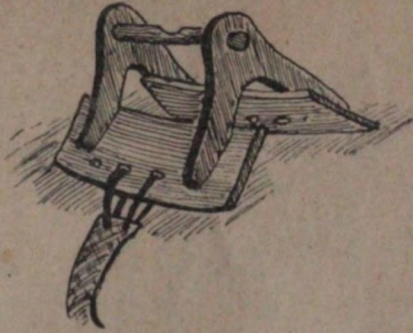

У к у.

Қыс келди. Қып кыскарды.
Тынде уқу едер болды.
Мен қорқор болдым
Адам—қорқыба, балам—деди.
Ол уқу. Ол тынде едер.
Ол вери келбес.
Биске қадылас, деди.

* *
*

Үгеник шолго бардым деди.
Мее сүт бер деди.
Енем сүтке барар болды.

Б џ њ р с а к .

Bistin ulus altъ at tut-тъ.
Бџьрсак-ка eertedi.
Коџ aldъ. Котъ vardъ.
Aj kirely џyrди.
Algan aksazъ as voldъ.
At arkazъ yreldi.
Ajdarъ џok џaman voldъ.
Авьра alzавъс,
arga biske volor dedi.

*Atra abra artık.
Abra alar kerекі.*

Ulus kap beskelep çat.

К а р у.

Кару калыр алды. Ок урды.
Мытык çунды. Теке адар деди.
Тунде сыreen сalkып кирди.
Көр агаş сынды.
Ол агаşты вис тартыр алды.
Çон çадар çаан тура едер boldы.
Тарсы тура çаман.
Тарсы turada çатса,
Оору тавылар.

* *

* *

Төрт тыт, 5 аспак агаş, oncoзь канса?

*Кар көктоөр керек. Көр зила быткен.
Зила урат керек.*

Enezi le valdarъ.

Elik.

Т о н.

Enem elik terezi ton köktödi.
Tongo temir ilmek köktödi.
Tonъ Emil valazьna verdi.
Emil tonьn ilmekke iler voldь.

Bistinь ömөlik.

Bistinь vastьra çon ömөlikke kirdi.
Ömөlik tuzalu voldь.
Ömөlikte nele neme көр.
Ömөlik çoktuga arga.
Kulaktarga koron.
Kulaktar ömөlikti yrep salar.
Olordь ömөlikke alvas kerek.

Bis ömөlikke kireli.

Akam elik atkan. Kyrtik atkan

Үч уулчак ыгырып ыат.

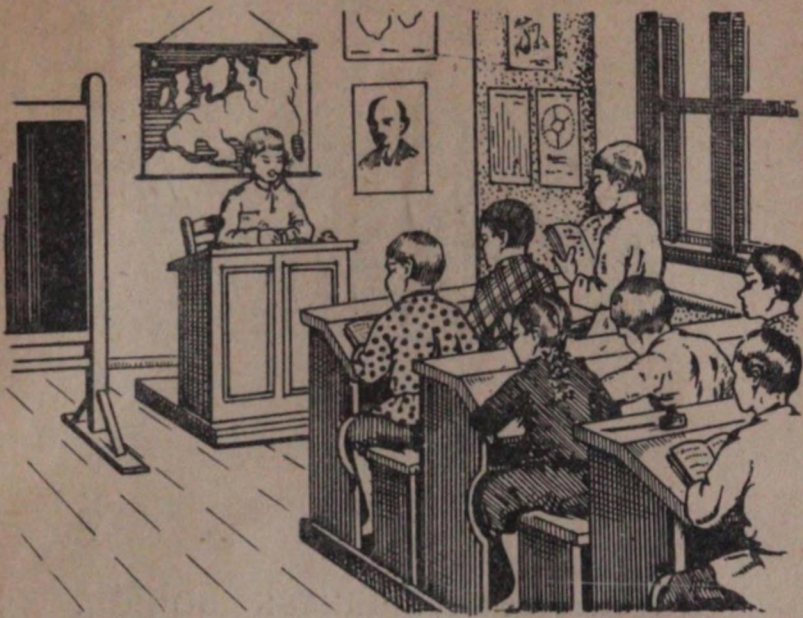

Еки езер өдык.

Адам дуп тере екелди.
Енем биске өдык кести.
Адам өдык көктөди.
Erten men şkolgo varaгым.
Адуць şkolgo кун алыстар ыурет.
Slerde şkolgo kelbes бала вар—ва?

Bis omolinte kirdis.

Meë omolikke ton көктөп берди.

Өмөлік şkolь.

Baldar şkolgo erte çuulat.
Baldar видьп агсьр alala,
Şkolgo kiret. Polgo tykkyr ves.
Şkolgo агь veri çygyr ves.
Tondь ilip salar.
Polgo caazьп taştavas.
Bistin şkol aru.

* *
*

Katсь keldi. Uyredь vazaldь.
Ol kьп bis көр neme bildis.
Kezik valdar şkolgo kelvedi.
Ol кььк çaman кььк.

O r o j.

Oroj der øskys uulcak bolgon.
Ajucь der vaj kizi bolgon.
Oroj Ajucьda çyrgen.
Oroj çaantajьn koj kydeten.
Ajucь onь şkolgo ijbes, sogoton
bolgon.
Bicikke yurendi.
Emdi Oroj воjь yuredyci.

*Oroj koj kutti. Oroj yurenbedi.
Oroj internatka kirdi.*

B o l ь z a l ь .

Boro dep uulcak boldь.

Ene adazь çoktu ulus boldь.

Borodo ton çok boldь.

Өдык çok boldь.

Şkolgo kelip volvos boldь.

Baldar birikti. Borogo volьzalь dedi.

Borogo ton—өдык sadьp verdi.

Birikti enezi edip verdi.

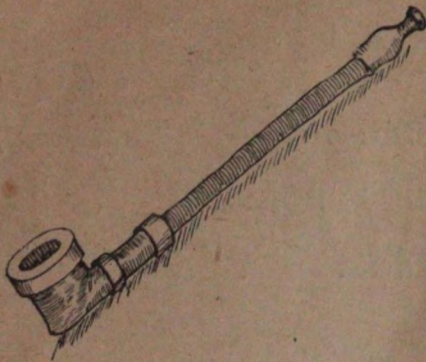
Boro şkolgo keler boldь.

Bicik—ke syrekej yuyrendi.

Ajььна varala enezine,

Bicik кьсьгьp verdi.

Enezi syyndi.

Kaңza.

A n.

Ç а т а н ç а ң.

Bistuң ulus kaңza aьzar çañdu.

Ol çañ syreen çaman çañ volor.

Kaңzaga kiziniң celekeji çarçьnar.

Ooru kiziniң celekeji çarçьnza, koо-
moj volor ol kaңzanь su kizi oozьna
alza, oogьj da berer.

Çаңьs ajaktaң kursaktanvas kerek.

Aракь amzaçьpas kerek.

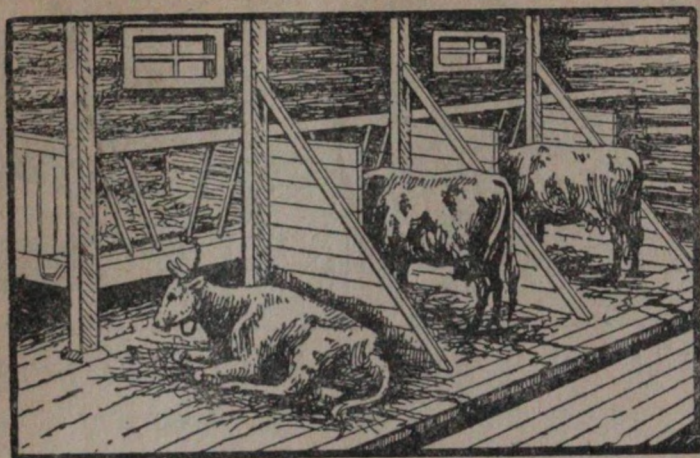
Ooru çarçьnar.

Kaңza aьçьrazьn dep uluska ajdьgar.

Aракь amzaçьnazьn!

Çаңьs ajaktaң kursaktanvagar!

*Kaңza tarьpa. Kazan arакь asьpa.
Bistuң omelikte arакь asьpas.*

Ҷылу казаган.

Туш кьскарды. Тун узарды.
Ҷаңмыг Ҷаар болды.
Тенери сооҗ берди.
Балкаш сыреен болды.
Бистин өмөлик малды Ҷуур алды.
Ужларды Ҷылу казаганга сукты.
Өскө дө малды сукты.
Ужга кемҶили курсак берер болды.
Ол кьҶ өмөликте сьт көр болды.
Слердин өзөктө өмөлик бар-ва?
Слерде Ҷылу казаган бар-ва?

Ulus kol - lo aş
sogъp çat.

Ulus maşьna - la aş
sogъp çat.

Ө м ө л и к .

Bistin çon birikti.

Işti өмөлөzip işredi.

Aştъ ortoko saldъ.

Maldъ da ortoko azьradъ.

Өмөlik maldъ yuredy—le azьradъ.

Өмөlikte mal көp boldъ.

Өмөlik көp maşьna aldъ. Aştъ - da
yuredy - le көp saldъ. Aş syreen bytti.

Өмөlik çoktu la ortondordьң argazъ
boldъ.

Ulus birikti. Maşьna aldъ.

Maşьna la aş sontъ.

А д у с ь.

Adazь тьтък sadьp aldь.
Aducь ииьua verdi.
Oндoi вагьp keldi.
Ok—тагь ekelele verdi.
Aducь वोго adьn tudьp aldь.
Aktalu eerin aldь.
Adьn eertep aldь.
Talkan курьдьn aldь.
Таң adarda, atana verdi.
Eki konok andadь.
Elik valazьn adьp ekeldi.
Eein enezine verdi
Terezin kurgadьp saldь.
Terly adьn soodьp saldь.

Kerege ajyl la agaç ajyl.

K a r.

Eki kyp salkyp boldy.
Kaıyñ, kaıyñ vulut keldi.
Korkuştın çañmyr çaadı.
Turanyñ ysti tir—tir—tir edip turdy.
Taadam kerege ajylda konoton.
Taadam tynde turaga keldi
Kar çaadı. Sook boldy.
Altaj ajyl koomoj dep taadam ajt—ty.
Omölik uluzı turalu dedi.

*Agaç ajyl. Kerege ajyl.
Tura olordon, artın.*

Кун азыр çat.

Өмөлик тuzалу.

Bin аjыlda көр ulus отурды.

Olor мынаjыр куусьндашть.

Өмөлик деген неме syreen тuzалу
emtir.

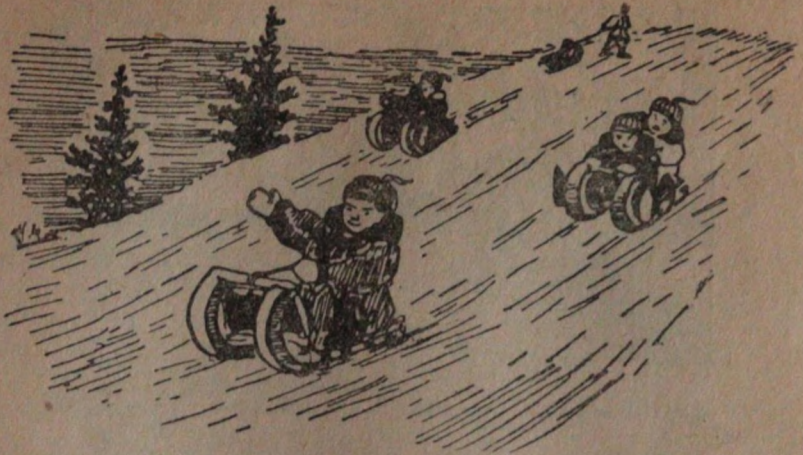
Өмөликтин маль көр. Oncoзь ылу
kazaganda. Азыраль ыгын—чыур. Аjла кем-
çily. Ujды vozu çokko saar. Сарчу едер
zavodtu. Өмөликте syt көр.

Aшть onco машына—la isteer. Азы vaza
көр. Balдарь oncoзь vicikci. Ulustарь onco
ылу, ару, çaan turada çадьр çat.

Bis өмөликке кирер kerek.

Өмөлик тuzалу.

*Кун азыр отуру. Kизи онь көрүр туру.
Kizinin çанында көзөгө та.*

Canagaştu valdar ғылғар ғат.

Baldar oǵbny.

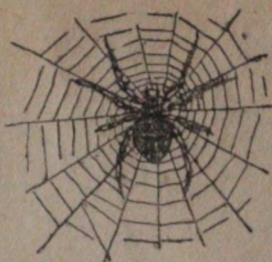
Baldar canagaş aldъ. Qыrga сыкты. Eki cas ғылғар oǵnodъ. Baldardың сығайъ keerkej verdi. Baldar aǵылына keldi. Canagaştaryп taskakka сығарыр saldъ. Bicikterin aldъ. Kiceenip късыrdъ.

Kicinek uulcak mundыj maңmalar bi-cidi: a, u, t, l, g, d.

М Ы С А.

Bistin ulus мысқага ot saldъ. Мысапың odъ kokты. Bis мысқага vardъs. Jamьdanыр ғакшы ғыпындъs. Aru camca kijdis. Edi sөә gis ғыmzadъ. Ol kып bis syreen ғакшы uktadъbъs.

Мыса ediger. Мысқага kiriger. Aru camca кyiger. Kacanda bity bolbos.

Çərgəmiş.

Ç ö d y l.

Eki kağndaş uulcak voldь.

Eki vaşka kььktu voldь.

Çааьпьң ады Секцил. Кичинегиниң ады
Водонвос.

Секцил соок су ирејтен. Кар çивејтен.
Топ çок çуғуғвејтен. Кол çунвағанса
kursak çивејтен.

Секцил оорьрас voldь. Çөdirves voldь.

Водонвос андыј emes voldь.

Çаантајьп соок су uceten. Кар çijten.

Топ çок тьшкаарь çуғуғreten.

Кольп çунвај kursak iceten.

Водонвос çаантујьп оорьгьг voldь.

Çotkyter voldь.

Топ çок тьшкаарь çуғуғ-бе.

Ворик çок ваза çуғуғ-бе.

Aa Bb Cc Dd Ee

Aa Bb Cc Dd Ee

Gg Jj Ii Kk Ll Mm

Gg Jj Ii Kk Ll Mm

Nn n Oo Pp Rr

Nn n Oo Pp Rr

Ss Şş Tt Uu Yy

Ss Şş Tt Uu Yy

Zz Zz ЪЪ Çç Oo

Zz Zz ЪЪ Çç Oo

0.02

38768

Цена 15 коп.

На ойратском языке

Н. А. КАЛАНКОВ. „Наша школа“ Школьный букварь

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СССР
Москва, центр, Никольская, 10